Changing THE WAY WE care SM

Rolul comunității de credință în reforma sistemului de îngrijire a copilului

Experiența Moldovei

Chisinau, 2022

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

GHR FOUNDATION®

MacArthur Foundation

Programul Changing The Way We Care℠ (CTWWC) este implementat de Catholic Relief Services și Maestral International LLC, în colaborare cu parteneri globali, naționali și locali care conlucrează pentru a schimba modul în care îngrijim copiii din întreaga lume. Programul CTWWC este parțial finanțat de Alianța pentru Dezvoltare Globală a USAID, Fundația MacArthur și Fundația GHR.

Doriți să aflați despre noi mai multe? Contactați Changing the Way We Care la adresa info@ctwwc.org sau vizitați pagina web hangingthewaywecare.org.

Mulțumiri

Acest raport a fost elaborat de Michael G. McKennett, în calitate de consultant principal, și Lilia Calugher, consultant asistent, în cooperare cu organizația Changing the Way We Care (CTWWC) din Moldova. Asistența în proiectarea și editarea documentului a fost oferită de echipa CTWWC.

Partenerii programului din consorțiul global sunt Catholic Relief Services și Maestral International LLC, iar printre parteneri naționali se numără organizațiile Parteneriate pentru Fiecare Copil (P4EC), Keystone Moldova și Copil Comunitate Familie (CCF) Moldova.℠

Programul CTWWC își exprimă recunoștința față de numeroșii lideri și organizații de credință care și-au împărtășit experiența și au oferit o perspectivă asupra impactului pe care comunitatea de credință l-a avut asupra reformei sistemului de îngrijire a copilului și eforturilor de consolidare a familiei în Moldova.

Elaborarea acestui raport a devenit posibilă datorită contribuției generoase a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), a Fundației GHR și Fundației MacArthur.

Elaborarea acestui raport a devenit posibilă datorită sprijinului generos acordat de către poporul american prin intermediul agenției USAID. Programul CTWWC poartă răspundere pentru conținutul acestui raport care nu reflectă neapărat punctele de vedere ale agenției USAID sau ale Guvernului SUA.

Acronime și abrevieri

ACMO	Alianța Creștină Moldova fără Orfani
AADRA	Agenția Adventistă pentru Dezvoltare, Refacere şi Ajutor
Birou LRI	Biroul SUA pentru Libertate Religioasă Internațională
BOB	Biserica Ortodoxă din Basarabia
BOM	Biserica Ortodoxă din Moldova
CTWWC	Changing the Way We Care
CEM	Comunitatea Evreiască din Moldova
IC	Informator cheie
IRI	Institutul Republican Internațional
LdC	Lider de credință
OdC	Organizație de credință
ONG	Organizație neguvernamentală
P4EC	Parteneriate pentru Fiecare Copil

Glosarul termenilor cheie

Familii în situații de risc	Familiile și copiii se pot găsi în situații de ‚risc" atunci când se confruntă cu violență, abuz, neglijare, exploatare și lipsă de îngrijirea familială. Factorii comuni care cresc riscul și vulnerabilitatea includ violența domestică, sărăcia, problemele de sănătate fizică și mintală, abuzul de droguri și alcool.
Reforma sistemului de îngrijire a copilului	Se referă la schimbările aduse sistemelor și mecanismelor care ar promova și consolida capacitatea familiilor și comunităților de a-și îngriji copiii, ar aborda nevoile de îngrijire și protecție ale copiilor vulnerabili sau expuși riscului, pentru a preveni separarea acestora de familiile lor, a diminua gradul de dependență de îngrijirea rezidențială și a promova reintegrarea copiilor în familii, precum și ar asigura opțiuni de îngrijire alternativă adecvată în cadrul familiei.
Organizație de credință	Organizații care în realizarea activităților sale se inspiră și se călăuzesc după învățăturile și principiile unei credințe sau dintr-o anumită interpretare sau școală de gândire din cadrul acelei credințe. Acestea cuprind o serie de organizații religioase sau caritabile afiliate cu una sau mai multe tradiții de credință și spiritualitate, care pot include: congregații religioase (cum ar fi biserici, moschei, sinagogi sau temple), organizații de caritate sponsorizate sau găzduite de una sau mai multe congregații religioase, organizații non-profit fondate de o comunitate religioasă sau comunitate de credință și tradiții spirituale, precum și coaliții care includ organizații descrise mai sus.
Lider de credință	Persoane cu afiliere formală la o religie sau o comunitate spirituală care joacă roluri influente în comunitățile lor și în societatea civilă în general. Exemplele includ preoți, imami, rabini, clerici, călugări, călugărițe și lideri religioși laici.
Consolidarea familiei	Consolidarea familiei se referă la programe, strategii și activități deliberate ce urmăresc să întărească factorii de protecție care, odată ce sunt prezenți, oferă copiilor o îngrijire sigură și favorabilă dezvoltării acestora chiar și atunci când familia trece printr-o perioadă de criză.
Copii vulnerabili	Persoane sub 18 ani a căror siguranță, bunăstare și/sau dezvoltare sunt expuse unui risc semnificativ din cauza îngrijirii, protecției sau accesului inadecvat la servicii esențiale.

Conținut

Rezumat....9

Constatări cheie....9

Metodologia....12

Colectarea datelor....12

Impedimente/Limitări....14

Introducere....16

Informații generale....17

Cartografierea comunităților de credință....18

Implicarea comunităților de credință în proiectele axate pe reforma sistemului de îngrijire a copiilor în Moldova....20

Constatări....21

Colaborarea interconfesională....21

Sprijinul acordat instituțiilor rezidențiale, precum și copiilor și familiilor vulnerabile....22

Sfera de influență a organizațiilor de credință....22

Lecții învățate....25

Anexa A: Indice Al Populației Adulte Puternic Religioase din Europa, Prezentat Pe Țări....27

Anexa B: Protocolul Interviului Elaborat de CTWWC Pentru Analiza Situațională a Organizațiilor De Credință....28

Tabelul 1: Lista Organizațiilor/Liderior De Credință prezentați după afilierea religiosă și statutul juridic....31

Tabelul 2: Importanța Religiei În Țările Din Europa De Est.....35

Tabelul 3: Numărul organizațiilor bazate pe credință
Site-uri de servicii și beneficiari.....36

Bibliografie.....37

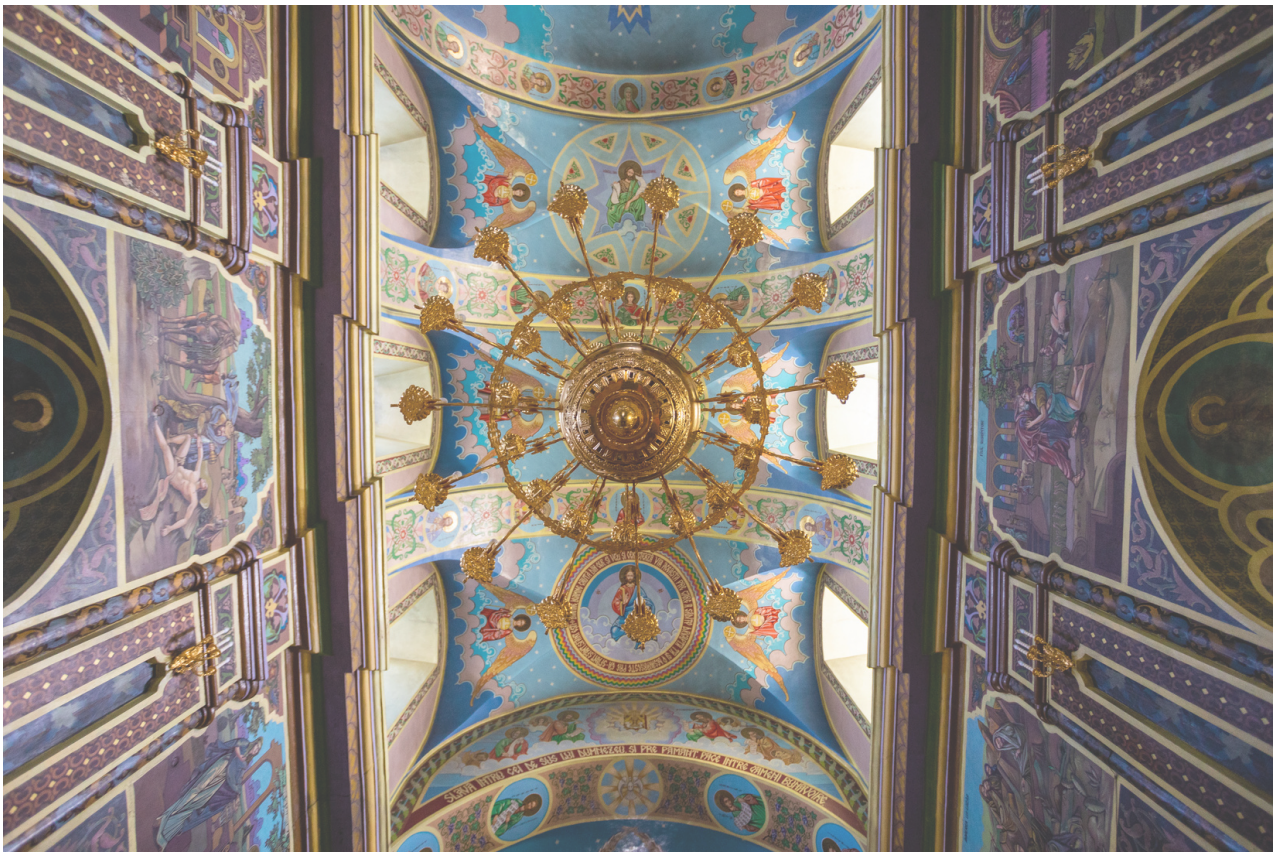

Fresce în Catedrala "Sfântul Nicolae" din Bălți, Moldova

Lista de imagini și casete de text

Imaginea 1: Numărul de informatori cheie intervievați, cu detaliere pe credințe.....13

Imaginea 2: Organizații de credință care au participat la analiza situațională.....23

Imaginea 3: Numărul total și ponderea beneficiarilor (familii și copii) organizațiilor de credință.....23

Imaginea 4: Domeniile de asistență acordată familiilor și copiilor de către organizațiile de credință.....24

Caseta 1: Evaluarea.....9

Caseta 2: Comunitățile de credință din Moldova.....15

Caseta 3: Afilierea religioasă în cadrul religiei creștine în Moldova.....17

Rezumat

Comunitățile de credință din Moldova joacă un rol esențial în formarea opiniei publice și dezvoltarea socială a comunităților, iar liderii de credință (LdC) influențează puternic domeniul social și organizațiile de credință (OdC) care pătrund adânc în comunitățile locale pentru a le oferi o gamă largă de servicii sociale. În Moldova există diverse comunități de credință, inclusiv Biserica Ortodoxă din Moldova (BOM) și Biserica Ortodoxă din Basarabia (BOB), Biserica Catolică, bisericile protestante și evanghelice, comunitatea evreiască și alte credințe. Aceste grupuri au un potențial semnificativ de a participa și de a influența reforma sistemului de îngrijire a copilului, dacă sunt mobilizate în mod eficient.

Cu toate acestea, în Moldova, când vine vorba de îngrijirea copiilor și de consolidarea familiei, în țară par să existe două universuri paralele care implementează programe de asistență: lumea laică, care cuprinde instituții publice, donatori bilaterali și organizații neguvernamentale laice, și o lume bazată pe credință, formată din comunități religioase ce se regăsesc în cadrul bisericilor, sinagogilor, moscheilor și urmăresc realizarea unor misiuni, precum și din ONG-uri și fundații de credință.

Caseta 1: Evaluarea

În primăvara anului 2021, programul Changing the Way We Care (CTWWC) a lansat un sondaj pentru a studia comunitatea de credință din Moldova și implicarea acesteia în reforma sistemului de îngrijire a copiilor, pentru a înțelege mai bine angajamentul actual și potențial al organizațiilor și liderilor de credință în calitate de persoane de influență și furnizori de servicii, precum și pentru a identifica orice obstacole în calea implicării acestora în reforma respectivă.

Programul CTWWC (numit, de asemenea, și inițiativă) a căutat să înțeleagă mai bine ce valoare ar putea aduce inițiativei acești actori și să identifice orice obstacole în calea implicării lor în reforma sistemului de îngrijire a copiilor în calitate de persoane de influență pentru membrii comunităților și de furnizori de servicii sociale pentru copii și familii.

Această analiză reprezintă primul pas al inițiativei CTWWC către implicarea comunității de credință în agenda reformei sistemului de îngrijire a copilului și stabilirea direcțiilor de colaborare, pentru a acorda sprijin copiilor și familiilor din Republica Moldova.

Cercetarea dată a constatat că între aceste două universuri nu există decât o interacțiune minimă. Cele mai multe interacțiuni au loc la nivel de sat și raion și, deseori, sunt legate de furnizarea de ajutor umanitar și servicii de urgență.

De-a lungul istoriei, actorii din universul laic rareori au invitat sau au căutat să interacționeze cu actorii din universul bazat pe credință. Se pare că ambele comunități se află sub influența anumitor prejudecăți și atitudini care împiedică stabilirea unei colaborări mai largi și mai regulate.

Constatări cheie

Colaborare interconfesională

Toate organizațiile de credință, care au participat la analiză, au indicat interesul de a colabora – în anumite limite - în eforturile de implementare a reformei sistemului de îngrijire a copilului, inclusiv de consolidare a familiei. Aceste limite au vizat conlucrarea cu parteneri de încredere cu care i-ar uni o bază spirituală comună.

> Pentru mine, ca om creștin, este clar că toți copiii trebuie să crească în familii, și nu în instituții rezidențiale.
>
> Un intervievat cheie

Cu toate acestea, până în prezent, au existat puține exemple de colaborare interconfesională între comunitățile creștine, evreiești și musulmane. Un lider de credință din comunitatea evreiască a remarcat că au trecut mai bine de cincisprezece ani de cand au colaborat ultima dată la un proiect cu o organizație creștină sau musulmană.

Biserica Ortodoxă din Moldova (BOM), cea mai proeminentă dintre organizațiile de credință și cea mai influentă în relațiile cu Guvernul Republicii Moldova și publicul larg, colaborează în mare parte doar cu Guvernul și autoritățile publice locale. Majoritatea persoanelor cheie intervievate în cadrul analizei au indicat că orice colaborare cu BOM are loc la nivel de comunitate locală sau cartier și într-un format ad-hoc.

"Organizațiile de credință înțeleg că toți copiii trebuie să crească în familii iubitoare din propriile comunități. De asemenea, organizațiile de credință realizează că, pe lângă nevoia lor imediată de hrană și adăpost, copiii au nevoie de un loc în care să poată crește emoțional și spiritual – o familie căreia îi aparțin".

- Desmond M Tutu, arhiepiscop emerit

Colaborarea în cadrul acestor comunități deja are loc, o mare majoritate a organizațiilor de credință raportând alianțe extinse și parteneriate strategice în cadrul credinței și confesiunii lor.

Sprijin acordat instituțiilor rezidențiale

Cincisprezece din 25 de lideri ai organizațiilor de credință intervievați s-au opus ideii de îngrijire rezidențială pe termen lung ca opțiune alternativă viabilă de îngrijire a copiilor separați de familii. Cu toate acestea, majoritatea dintre ei continuă să ofere ajutor în natură acestor instituții, inclusiv prin acordarea asistenței tinerilor care părăsesc instituțiile la atingerea anumitei vârste.

Sfera de influență a organizațiilor de credință

Acoperirea geografică și raza de acțiune a programelor și activităților implementate de organizațiile de credință sunt considerabile. Legăturile lor extinse cu membrii comunității le permit să interacționeze activ la nivel local cu autoritățile locale, școlile și organizații ale societății civile.

Organizațiile de credință, care au fost implicate în această analiză, au menționat peste 2700 de biserici, moschei, sinagogi și centre. Raza lor de acțiune este vastă, ajungând în fiecare localitate din Moldova. În timp ce Biserica Ortodoxă din Moldova are cele mai multe biserici și obiecte de proprietate, alte organizații de credință, luate în ansamblu, au aproape același număr de centre, case de rugăciune și biserici.

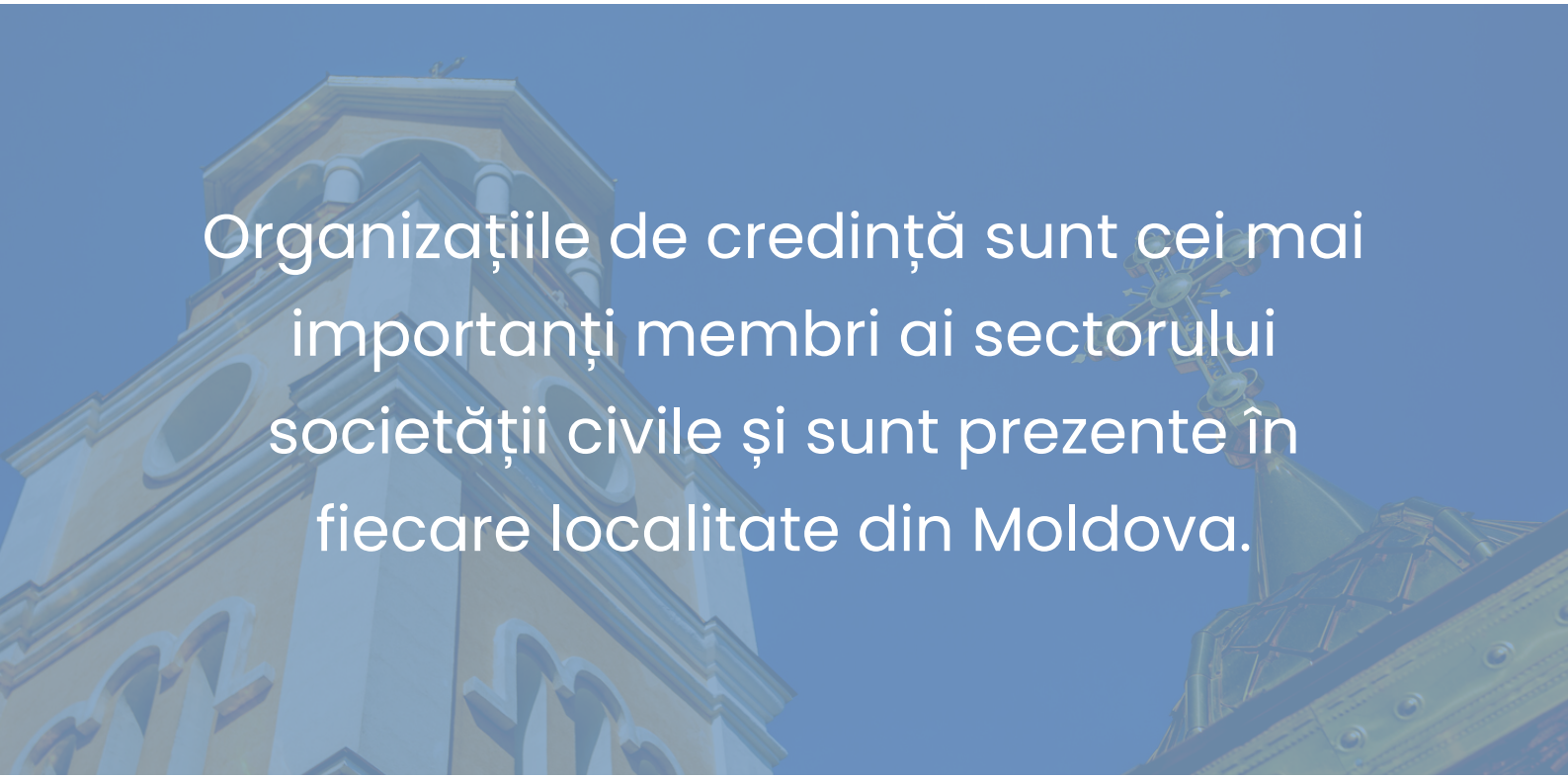

Metodologia

Colectarea datelor

La începutul analizei situaționale, puține date se cunoșteau sau se regăseau publicate despre comunitatea de credință din Moldova, despre amploarea activităților pe care organizațiile de credință le-au întreprins în domeniile de îngrijire alternativă a copiilor și consolidarea familiei, precum și despre interesul și capacitatea lor de a colabora cu actorii laici implicați în îngrijirea și protecția copiilor și în elaborarea reformei sistemului de îngrijire a copilului. Având în vedere circumstanțele și natura informațiilor colectate, programul CTWWC a decis să realizeze analiza situațională printr-o abordare exploratorie, generând date primare prin interviuri cu informatori cheie din diverse organizații de credință, inclusiv biserici, sinagogi, moschei, ONG-uri și fundații de caritate.

Informatorii cheie au fost selectați în baza următoarelor principii:

1. Studiu aprofundat al unui număr mic de participanți.
2. Alegere deliberată a participanților.
3. Selectarea informatorilor cheie determinată de cadrul teoretic (aria de selectare fiind extinsă în baza informațiilor colectate în cadrul interviurilor).

Echipa de consultanți a început lucrul având o listă de 16 organizații de credință, care în cursul analizei a crescut la peste 40 de informatori cheie. La început, participanții potențiali erau contactați în scris, prin poșta electronică fiind transmise invitații la interviuri, iar ulterior, la necesitate, persoanele au fost contactate prin telefon. Mai mult de jumătate dintre cei contactați au răspuns invitației de a participa la analiză. Majoritatea interviurilor au fost efectuate de către consultanți, iar restul - de Directorul programului CTWWC. În cadrul fiecărui interviu, echipa de consultanți a solicitat de la persoana intervievata recomandări cu privire la alți informatori potențiali.

În primul rând, studiul s-a bazat pe interviuri semi-structurate implicând informatori cheie dintr-un grup divers de organizații de credință, pentru a colecta informații preliminare care s-au utilizat în acest raport. Echipa de consultanți, care a condus analiza, a făcut tot posibilul pentru a include OdC din toate comunitățile de credință – creștini, musulmani și evrei.

Numărul de interviuri: Au fost intervievați 24 de informatori cheie din 19 organizații diferite.

Limba și logistica: Datorită măsurilor de siguranță impuse din cauza pandemiei COVID-19, interviurile s-au realizat prin Zoom, fiecare interviu durînd până la două ore. Protocolul prevedea o listă standard de cinci subiecte pe marginea cărora se purtau discuții în limba rusă, engleză sau română. Echipa a contactat persoanele intervievate înaintea interviurilor pentru a determina limba în care urma să se desfășoare discuția, fiind oferite servicii de traducere în acele cazuri în care informatorii nu se simțeau confortabil să vorbească în limba engleză. La începutul fiecărui interviu, intervievatorul principal din echipa de consultanți a informat persoana intervievată despre natura proiectului, scopul și agenda discuției. În același timp, echipa a adresat subiectul problemelor de natură etică, pe care le-a discutat cu fiecare informator, și le-a oferit informatorilor timp să pună întrebări.

Luarea notițelor și păstrarea informațiilor: Interviurile nu au fost înregistrate, în schimb, echipa de consultanți s-a bazat pe notițele luate în timpul interviurilor. La începutul fiecărui interviu, echipa de consultanți a anunțat informatorii cheie că discuția ce urma să aibă loc nu se va înregistra, totodată cerându-le permisiunea de a lua notițe. În plus, echipa de consultanți a asigurat informatorii că informațiile colectate în timpul interviurilor vor rămâne confidențiale și că numele participantului nu se va menționa în legătură cu informația oferită fără permisiunea expresă a persoanei în cauză.

Imaginea 1: Numărul de informatori cheie intervievați, cu defalcare pe credințe

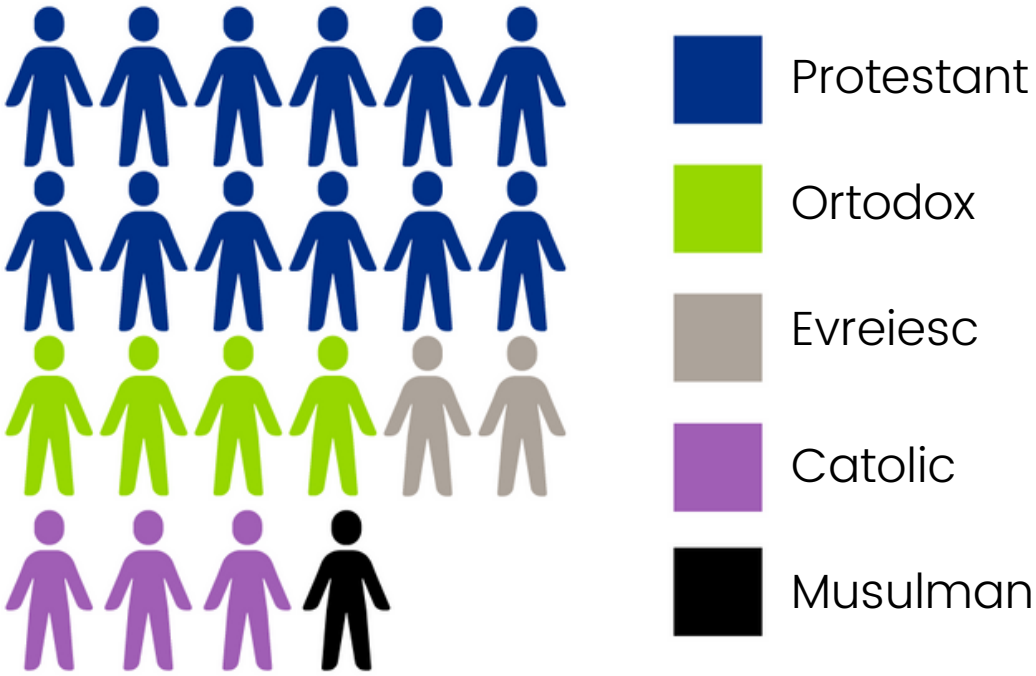

Protocolul interviului: Echipa a anticipat că la fiecare interviu va participa un informator care va reprezenta o organizație și, în cea mai mare parte, așteptările s-au adeverit. Cu toate acestea, în mai multe cazuri notabile, la interviu au venit câțiva informatori și, în timp ce ambii reprezentau organizații de credință, aceștia proveneau din organizații diferite. De asemenea, au fost cazuri când într-o zi se organiza interviul cu un reprezentant al bisericii, iar în ziua următoare - alt interviu cu directorul agenției de servicii sociale a bisericii. În asemenea cazuri, echipa de consultanți le-a înregistrat ca interviuri separate.

Surse de date secundare: în cadrul evaluării, echipa de consultanță a folosit două surse de date secundare: prima sursă - analiza literaturii din domeniu - a prevăzut o analiză a peste 47 de rapoarte publicate cu privire la organizațiile de credință și partenerii lor. Această analiză a permis colectarea unor informații suplimentare despre implicarea OdC în eforturile de îngrijire a copiilor vulnerabili și familiilor expuse riscului. De asemenea, a contribuit la înțelegerea în ansamblu a procesului și contextului de acordare ajutorului copiilor vulnerabili în Moldova până în prezent. Rapoartele de evaluare a programelor, rapoartele finale de proiecte și rezultatele evaluării eforturilor de îngrijire alternativă au fost analizate pentru a înțelege măsura și frecvența implicării OdC în domeniul de îngrijire a copiilor, dintr-o perspectivă istorică.

Finalizând prima jumătate din interviuri preconizate, echipa de consultanți a decis să completeze acest efort cu sondaje, la care informatorilor cheie li se propunea să răspundă după interviu, în scopul de a colecta date mai consistente și concrete despre subiecte precum: numărul de beneficiari deserviți anual, numărul de centre sociale operate sau informații despre donatori, care nu sunt ușor de solicitat în timpul interviului. Aproximativ jumătate dintre informatori au completat sondajele respective.

Impedimente/Limitări

Postul mare/Sărbătorile de Paște și pandemia de COVID-19: cea mai mare provocare a reprezentat-o însăși perioada în care s-au desfășurat activitățile. Interviurile și colectarea datelor au avut loc în perioada de vârf a pandemiei și în preajma sărbătorilor de Paște ortodox. Ca urmare, echipa a fost nevoită să recurgă la interviuri realizate pe platforma Zoom. Nu toate organizațiile contactate au vrut să ia parte la discuții de la distanță. Multe organizații și-au oprit activitățile din cauza pandemiei, prin urmare, reprezentanții acestora trebuiau să participe la interviuri de acasă, ceea ce, deseori, însemna lipsa condițiilor potrivite pentru o asemenea activitate. Câteva organizații au refuzat să participe fiindcă erau fie prea ocupate din cauza sărbătorilor, fie, mai des, pentru că ar prefera o discuție în persoană. Toate acestea au avut un efect negativ asupra activităților și, probabil, au contribuit la rata scăzută de răspuns la invitațiile la interviu. Din 40 de participanți potențiali invitați la interviu, doar 24 au acceptat invitația.

Limitări de eșantionare: Din cauza naturii calitative a evaluării, dimensiunea eșantionului informatorilor cheie a fost limitată în mod deliberat. Echipa nu și-a propus să implice în analiză toate OdC din Moldova. La începutul procesului, s-a decis că 20 de interviuri ar fi suficiente pentru efectuarea unei analize pertinente, cu condiția asigurării unei reprezentări transversale largi a sectorului organizațiilor de credință. Prin urmare, raportul nu pretinde să fi acoperit toate organizațiile de credință și să fi intervievat toți liderii de credință din Moldova. Acest fapt afectează constatările și concluziile făcute în cadrul analizei întreprinse, în special atunci când se referă la aspectele cantitative ale domeniului, de exemplu, numărul de centre sociale operate de organizațiile de credință.

Abordare: Abordarea în sine ar fi putut împiedica obținerea unor rezultate mai bune deoarece invitațiile de a participa la analiză constau în ‚apeluri la rece", fiind inițial transmise prin e-mail și ulterior - prin telefon, atunci când a fost posibil, și asta având în vedere faptul că la acel moment părțile abia se cunoșteau. În unele cazuri, după încercări repetate de a contacta și de a invita o organizație de credință și/sau un lider de credință, echipa de consultanți pur și simplu nu primea niciun răspuns și era dificil de evaluat cu certitudine motivul care stătea la baza lipsei de răspuns.

Caseta 2: Comunitățile de credință din Moldova

La peste 2 500 de organizații de credință înregistrate, OdC-urile din Moldova cuprind un grup divers de entități, inclusiv fundații de caritate și ONG-uri. Aceste organizații, ca și cele din alte țări, variază de la organizații mici locale, cu structuri simple și personal limitat, până la instituții globale cu sisteme de administrare sofisticate, rețele largi și capacitate financiară și umană substanțială. Multe dintre cele mai consacrate organizații lucrează în cadrul unor comunități globale,[1] iar unele sunt active în domeniul dezvoltării internaționale.

Unele organizații doar s-au inspirat de anumite principii de credință,[2] în timp ce altele sunt oficial legate de anumite instituții religioase.[3] O asemenea diversitate pare a fi caracteristică[4] chiar și în cazul OdC-urilor care împărtășesc aceeași tradiție de credință. Organizațiile și liderii de credință pot avea legături cu structurile religioase tradiționale[5] sau subdiviziunile lor cu rădăcini istorice și să contribuie la formarea normelor culturale.[6] Alți actori acordă sprijin guvernelor și se angajează în elaborarea și modificarea legislației naționale.[7]

Pe lângă oferirea de îndrumare spirituală și tradițională, organizațiile și liderii de credință fac parte din țesutul social al comunităților, în special în orașele și satele rurale din Moldova, iar unele dintre ele au un acces, o rază de acțiune și o legitimitate în ochii populației mai mare decât autoritățile locale.[8] Informatorii cheie de la unele OdC și LdC au indicat că, în multe cazuri, aceștia au fost principalii, dacă nu singurii, actori care oferă servicii sociale esențiale familiilor și copiilor, din cauza lipsei de resurse în bugetele locale și a lucrătorilor de teren responsabili pentru îngrijirea copiilor.

Introducere

Acest raport documentează rezultatele unei analize situaționale efectuate în primăvara anului 2021 de către programul Changing the Way We Care, o inițiativă globală care a fost concepută pentru a promova îngrijirea familială sigură și favorabilă dezvoltării prin consolidarea familiilor, reformarea sistemelor naționale de îngrijire a copiilor, precum și consolidarea serviciilor alternative de tip familial.

Obiectivele principale ale evaluării au inclus:

Poziția	De a înțelege pozițiile diferitelor comunități de credință cu privire la instituțiile rezidențiale pentru copii, îngrijirea alternativă și consolidarea familiei, precum și orice aspecte (teologice, liturgice, strategice) care stau la baza pozițiilor respective
Roluri	De a înțelege rolul pe care diverși lideri de credință sau grupuri de credință îl au, pot și/sau doresc să-l joace în reforma sistemului de îngrijire a copiilor (în prezent și în viitor).
Structura	De a înțelege structura/structurile diferitelor comunități de credință (inclusiv, cooperarea interconfesională) și modul în care acestea ar putea fi folosite pentru a influența opinia publică și a avansa reforma sistemului de îngrijire a copilului.
Analiza părților interesate / Cartografierea puterii	De a înțelege rolul, poziția, influența și riscurile asociate cu diferite persoane sau agenți ai puterii din cadrul comunităților de credință.
Servicii sociale	De a identifica sfera de acțiune, raza de acoperire și populația-țintă a serviciilor sociale ce vizează copiii și familiile vulnerabile, furnizate de comunitățile de credință.

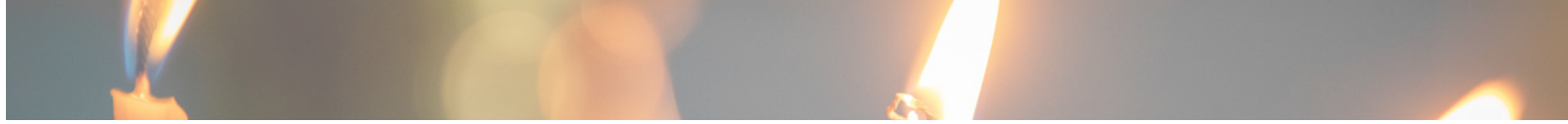

Informații generale

Moldova, o națiune care este predominant creștin-ortodoxă, se numără printre cele mai religioase țări din Europa.[9] Sondajele recente indică faptul că peste 47% dintre moldoveni adulți sunt foarte religioși, acest indicator fiind obținut ca rezultat al autoevaluării, pe aspecte precum: importanța religiei în viața persoanelor intervievate, frecvența rugăciunii și credința în Dumnezeu.[10] Optzeci și șase la sută (86%) dintre moldovenii chestionați au spus că religia este foarte sau oarecum importantă în viața lor". Dincolo de credință, peste 63% dintre moldoveni cred că religia ortodoxă face parte din identitatea lor națională (vezi Anexa A).

În Raportul Internațional privind Libertatea Religioasă în Moldova în anul 2020 (2021), Biroul SUA pentru Libertate Religioasă Internațională (Biroul LRI) a estimat populația Republicii Moldova la 3,4 milioane (estimare făcută la jumătatea anului 2020)[11], creștinii reprezentând peste 90% din populație. În acel raport, Biroul LRI a constatat că 81% din populație (2,75 milioane) aparține în mod nominal Bisericii Ortodoxe din Moldova, care este subordonată Bisericii Ortodoxe Ruse. Nouă la sută (9%) din populație (300.000) aparține Bisericii Ortodoxe din Basarabia, care se subordonează Bisericii Ortodoxe din România. Aproximativ, șapte la sută (7%) din populație (240.000) nu au indicat o afiliere religioasă. Alte grupuri religioase non-ortodoxe, care împreună constituie între 3%-5% din populație (100.000), includ reprezentanți ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea, creștini evanghelici, romano-catolici, luterani, musulmani, iar printre cele mai numeroase grupuri, care numără între 15.000-30.000 de adepți fiecare, au fost indicați baptiștii, Martorii lui Iehova și Uniunea Bisericilor Penticostale.

Caseta 3: Afilierea religioasă în Moldova, exprimată în %

81%	9%	7%	3-5%
Biserica Ortodoxă din Moldova	**Biserica Ortodoxă din Basarabia**	**Fără afiliere religioasă**	Alte grupuri religioase

Source: US Office of International Religious Freedom, 2021

Biroul LRI raportează că Comunitatea evreiască din Moldova estimează populația evreiască din țară la aproximativ 20.000 de evrei, deși unii informatori cheie au contestat această cifră.[12]

Pe lângă celelalte credințe principale, Biroul LRI enumeră multe grupuri religioase mai mici, inclusiv cultul religios Baha'i, molocani, evrei mesianici, prezbiterieni, Biserica lui Isus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă (Biserica lui Isus Hristos), Armata Mântuirii, Biserica Creștină Evanghelică, Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume, alte grupuri creștine, Falun Dafa și Societatea Internațională pentru Conștiință lui Krishna.[13]

În unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, autoritățile estimează că 80% din populație aparține BOM. Alte grupuri religioase din regiune includ catolici, biserica ortodoxă rusă de rit vechi, baptiști, reprezentanți ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea, creștini evanghelici și carismatici, evrei, luterani, musulmani și Martorii lui Iehova (Biroul LRI, 2021).

Cartografierea comunităților de credință

Harta comunității de credință din Moldova se împarte în două părți care presupun două discuții separate - Biserica Ortodoxă din Moldova și restul organizațiilor.

Biserica Ortodoxă din Moldova

Biserica Ortodoxă din Moldova, cea mai mare comunitate de credință din țară, este subordonată canonic Bisericii Ortodoxe Ruse. Datele oficiale arată că aproape 97% din cetățeni ai Republicii Moldova oficial se declară creștini ortodocși, și majoritatea din ei aparțin acestei confesiuni.

BOM ocupă un loc aparte în ceea ce privește prezența istorică, amploarea activităților și identitatea națională. Funcționând în peste 1.460 de localități și 50 de mănăstiri, nicio altă organizație de credință nu se poate compara cu ea după prezență fizică și o asociere atât de strânsă cu autoritățile centrale. La nivel local, BOM, prin preoții din sat, joacă adesea rolul a ceea ce pot face alte organizații de credință. BOM are o mare influență asupra autorităților locale și cetățenilor.

Alte comunități de credință [14]

Celelalte comunități de credință includ restul confesiunilor reprezentate în Moldova. În cea mai mare parte, organizațiile de credință se aliniază religiilor majore, colaborarea interreligioasă având loc doar în mică măsură.[15] Fiecare organizație are misiunea și structura sa organizațională, sursele de finanțare și consiliile de administrare proprii, precum și o parte din populație față de care acestea se simt responsabile. Niciuna nu colaborează cu celelalte într-o măsură semnificativă, cu excepția cazurilor în care cerințele legale sau nevoia de resurse o impun.

> *Legea iudaică ne cere să ne iubim aproapele și să-i ajutăm pe cei nevoiași. De fapt, ne cere să ne iubim aproapele ca pe noi înșine. Deci, făcând parte din această comunitate, procedăm corespunzător, ajutând copiii și familiile vulnerabile.*
>
> *Din interviul unui Informator cheie*

Comunitățile musulmane și evreiești au o organizare internă, dar fără o ierarhie rigidă. În schimb, fiecare dintre ele are o agenție umbrelă care le reprezintă în fața Guvernului Republicii Moldova și a donatorilor.

> *În lumea musulmană, cu excepția localităților implicate în război, nu este nevoie de centre de plasament pentru copii deoarece, dacă unii dintre ei rămân orfani, acești copii sunt imediat transferați în grija rudelor apropiate.*
>
> *Din interviul unui Informator cheie*

Agenția umbrelă a comunității evreiești, Comunitatea Evreiască din Moldova (CEM), are și un consiliu format din reprezentanți ai raioanelor. Comunitatea catolică, în schimb, este organizată într-un mod mult mai formal, având o ierarhie clară cu un episcop în frunte.

În cadrul comunităților de credință protestantă nu există agenții umbrelă. Deseori, ele formează alianțe în jurul unei nevoi sau al unui interes comun, iar, uneori, alianțele sunt istorice[i]. Majoritatea alianțelor au caracter neformal.[16] Cu toate acestea, unele alianțe sunt mai formale, precum Alianța Creștină Moldova fără Orfani (ACMO), o organizație neguvernamentală formată din alți membri ai comunității protestante.[17]

Implicarea comunităților de credință în proiectele axate pe reforma sistemului de îngrijire a copiilor în Moldova

În mod surprinzător, în relatările Guvernului și ale organizațiilor laice, rareori este menționat rolul comunităților de credință în eforturile Republicii Moldova de a reforma sistemul de îngrijire a copiilor și de a consolida familiile expuse riscului, care au adus anumite succese în ultimii 20 de ani.

Ca rezultat al analizei literaturii de specialitate, în raportul final al programului UNICEF "Copiii în Moldova" au fost identificate trei inițiative bazate pe credință, care au fost lansate în primăvara 2016. Unul dintre proiecte - ‚Împreună pentru familia moldovenească" - a reprezentat o colaborare între Ministerul Educației, BOM și programul Parteneriate pentru fiecare copil (P4EC). Proiectul a prevăzut instruirea a 140 de preoți BOM în materie de bunăstarea copilului și consolidarea familiei, precum și a cercetat modalități concrete prin care bisericile ar putea sprijini copiii și familiile. Al doilea proiect s-a axat pe facilitarea colaborării instituite între Guvernul RM și OSC-uri, organizații de credință și mediul academic. Cel de-al treilea proiect a identificat și instruit OSC și organizații de credință pentru a preveni separarea copiilor de familie.

Trebuie menționat faptul că în raportul de evaluare a sistemului de îngrijire alternativă a copiilor din Moldova - Evaluarea îngrijirii alternative a copiilor în Moldova (volumul 1), care a fost finanțat de USAID - nu este menționată nicio contribuție a comunității de credință în acest domeniu.[18]

Monumentul Victimelor Ghetoului Chişinău, Chişinău, Moldova

Constatări

Colaborarea interconfesională

Toate organizațiile de credință, care au participat la analiză, au indicat interesul de a colabora – în anumite limite - în eforturile de implementare a reformei sistemului de îngrijire a copiilor, inclusiv de consolidare a familiei. Aceste limite au vizat conlucrarea cu parteneri de încredere cu care i-ar uni o bază spirituală comună. Unele dintre organizații și-au exprimat rezerve și dezinteres în colaborarea cu agențiile de stat.

> *" Nu am fi de acord să avem donatori ale căror activități nu se aliniază cu misiunea și valorile noastre. Nu am avut niciodată donatori laici".*
>
> *Din interviul unui Informator cheie*

Cu toate acestea, până în prezent, au existat puține exemple de colaborare interconfesională între comunitățile creștine, evreiești și musulmane. Un lider de credință din comunitatea evreiască a remarcat că au trecut mai bine de cincisprezece ani de când au colaborat ultima dată la un proiect cu o organizație creștină sau musulmană.

> Credem că familia este cel mai bun loc pentru creșterea copiilor... Credem în demnitatea oamenilor și că oamenii au fost făcuți după chipul lui Dumnezeu. Prin urmare, acea demnitate și viziune ar trebui să fie restabilite.
>
> *Din interviul unui Informator cheie*

Biserica Ortodoxă din Moldova, cea mai influentă organizație de credință în relațiile cu Guvernul Republicii Moldova și publicul larg, colaborează în mare parte cu Guvernul Republicii Moldova și autoritățile locale. Majoritatea informatorilor cheie au indicat că cooperarea cu BOM se desfășoară la nivel local și în format ad-hoc.

Aproape fiecare informator cheie din partea organizațiilor de credință a raportat existența unor alianțe extinse și parteneriate strategice în cadrul credinței și confesiunii lor.

Sprijinul acordat instituțiilor rezidențiale, precum și copiilor și familiilor vulnerabile

Două treimi dintre cei intervievați s-au opus ideii de îngrijire rezidențială pe termen lung ca opțiune alternativă viabilă de îngrijire a copiilor separați de familii. Cu toate acestea, majoritatea dintre ei continuă să ofere asistență acestor instituții, inclusiv prin acordarea ajutorului tinerilor care părăsesc instituțiile respective la atingerea anumitei vârste.

Sfera de influență a organizațiilor de credință

Acoperirea geografică și raza de acțiune a programelor și activităților implementate de organizațiile de credință, precum și potențialul acestora, le permit să interacționeze cu autoritățile locale, școlile și alte organizații ale societății civile la nivel comunitar. Drept rezultat, sfera lor de influență, privită în ansamblu, este considerabilă.

Conform datelor Guvernului Republicii Moldova, în Moldova există 1682 de localități, inclusiv 66 de localități urbane (mai precis: 53 orașe, 13 municipii și 1616 localități rurale – sate și comune). În același timp, organizațiile de credință, care au participat la analiză, au enumerat peste 2700 de biserici, moschei, sinagogi și centre. Organizațiile de credință sunt cel mai proeminent membru al sectorului OSC, fiind prezente în fiecare localitate din Moldova.

Scara operațiunilor realizate de către organizațiile de credință prin biserici, moschei și sinagogi este atât de largă, încât acestea ajung mai mult decât în fiecare localitate din Moldova. Trebuie de remarcat faptul că, în timp ce Biserica Ortodoxă din Moldova are un număr incomparabil de mare de biserici și alte obiecte de proprietate în țară, alte organizații de credință – luate în ansamblu – au aproape același număr de centre, case de rugăciune și biserici.

> "Nu căutăm doar să implementăm proiecte, ci să îmbunătățim viața acestor oameni"
>
> Din interviul unui Informator cheie

Mănăstirea Curchi din Curchi, Orhei, Moldova

Imaginea 2: Grupuri religioase care au participat la analiza situațională

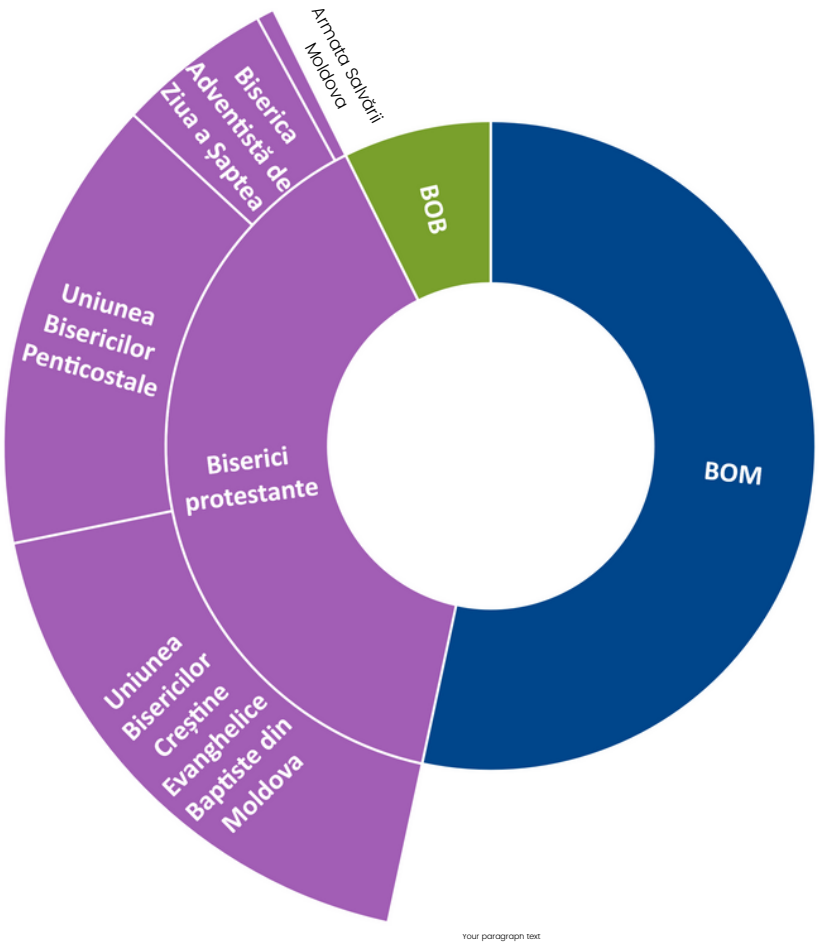

În Moldova, sunt mii de beneficiari ai serviciilor oferite de organizațiile de credință, care funcționează ca furnizori de servicii oficiali și neoficiali. Informatorii cheie au indicat că oferă o gamă largă de servicii familiilor expuse la risc și copiilor vulnerabili din comunitățile lor. Următorul sondaj a confirmat aceste cifre.

Imaginea 3: Numărul total și ponderea beneficiarilor (familii și copii) organizațiilor de credință

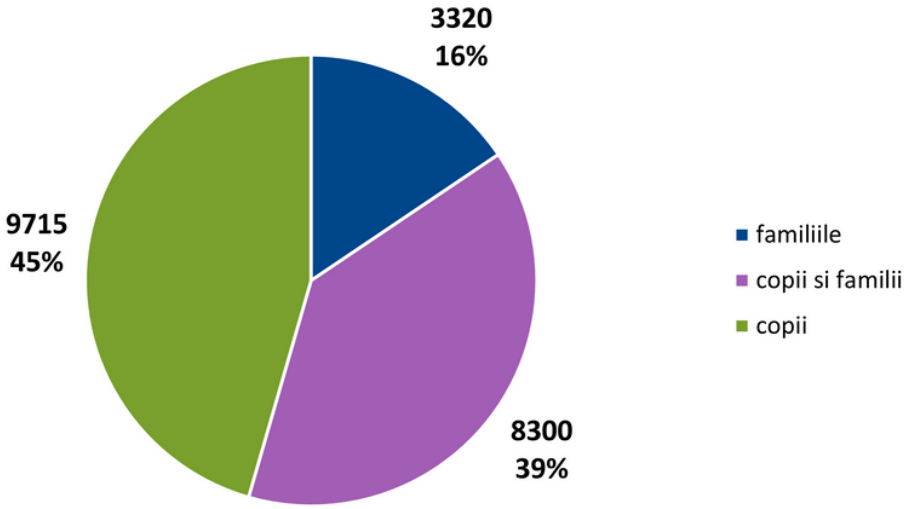

Imaginea 4: Domeniile de asistență acordată familiilor și copiilor de organizațiile de credință

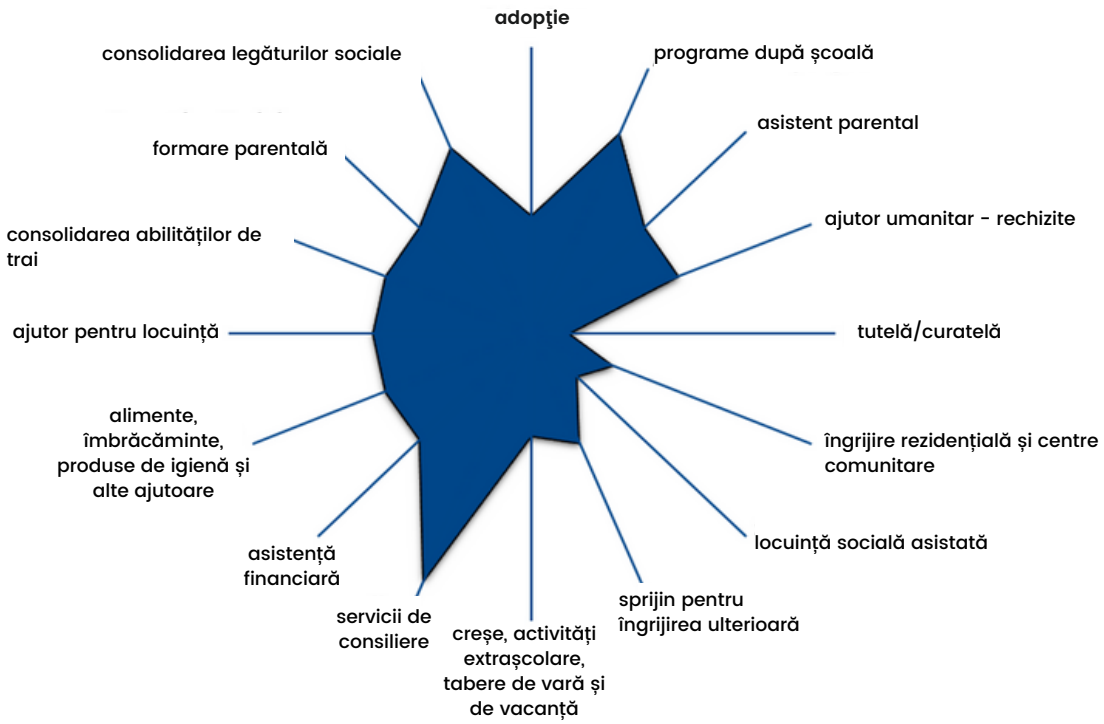

Organizațiile de credință se angajează pe scară largă în furnizarea de servicii copiilor vulnerabili și familiilor expuse riscului. Majoritatea cred că un copil se dezvoltă cel mai bine într-un mediu familial sau apropiat celui familial.

Vitraliu de tavan White Dove din Biserica Romano-Catolică din Orhei, Moldova

Concluzii și lecții învățate

01. Marea majoritate a organizațiilor de credință intervievate consideră că cea mai bună opțiune pentru dezvoltarea copiilor rămâne a fi îngrijirea familială, sprijinind închiderea instituțiilor rezidențiale destinate îngrijirii pe termen lung a copiilor.

02. Majoritatea, dacă nu toate, organizațiile de credință – indiferent de confesiune – oferă servicii concrete și măsurabile, pentru a acorda sprijin copiilor și familiilor aflate în situații de risc. Privit în ansamblu, pachetul de servicii oferit de către organizațiile de credință reflectă o abordare atentă și variată în soluționarea problemei critice de îngrijire a copiilor și consolidare a familiilor, punând astfel bazele unei societăți mai funcționale și mai sănătoase.

03. Organizațiile de credință implică în mod activ școlile locale, autoritățile publice, asistenții sociali și specialiștii în protecția drepturilor copilului, pentru a oferi sprijin și opțiuni de îngrijire copiilor vulnerabili și familiilor expuse riscului.
O mare parte din această asistență – fie sub formă de ajutor umanitar, centre de plasament, centre de tranziție, adăposturi de urgență, servicii de tutelă sau alte servicii – nu este, de fapt, raportat de către autorități. Organizațiile de credință, dimpotrivă, raportează că sprijinul (financiar și administrativ) oferit de autoritățile locale rămâne destul de mic. Puțină implicare reală are loc atunci când se planifică reintegrarea unui copil sau se planifică intervenții la nivel comunitar.

04. Organizațiile și liderii de credință pot influența și influențează opinia publică din Moldova. Unele, precum BOM, au capacitatea, prezența fizică și încrederea publicului, dovedite, de a influența opinia publică la nivel național. Alții aleg să nu-și facă publice eforturile sau preocupările pur și simplu din cauza convingerilor consacrate în credința practicată care promovează ideea că trebuie să ne ferim de căutarea recunoașterii fiindcă recompensele pentru serviciu se găsesc pe alte planuri. Pentru aceștia, modul cel mai eficient de a influența guvernul sau publicul larg este prin eforturile investite în elaborarea modelelor de îngrijire pe care alții le-ar putea reproduce.

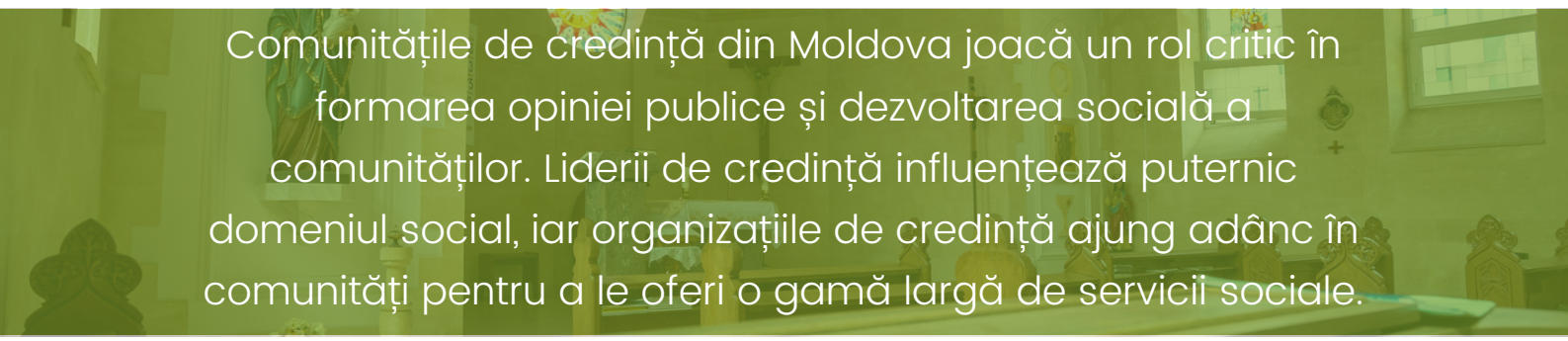

05. Unii actori din comunitatea de credință, precum Alianța Creștină "Moldova fără Orfani" (ACMO) și BOM, se implică în activități de promovare a schimbărilor la nivel de politici publice. Aceste organizații de credință implementează acțiuni directe pentru atingerea scopurilor propuse și elaborează campanii de schimbare a politicilor publice menite să susțină misiunea lor. În ultimii trei ani, ACMO s-a implicat în activități de influențare a poziției Guvernului în domeniul de îngrijire a copilului și s-a implicat în instruirea funcționarilor publici și a specialiștilor în protecția drepturilor copilului. În prezent, printre aliații acestor organizații, se enumeră și directorii agențiilor de protectie a copilului din țară. ACMO deja include opt organizații de credință din Moldova și declară că va mări cu bucurie numărul de membrii pentru alte organizații Creștine care își doresc ca Moldova să fie o țară fără orfani.

06. În cea mai mare parte, organizațiile de credință reușesc să își finanțeze activitățile din alte resurse decât bugetul de stat, granturi sau proiecte de dezvoltare mari, finanțate de donatori bilaterali. Deși inițial subiectul dat nu făcea parte din analiză, modul în care organizațiile de credință reușesc să-și asigure resursele de finanțare a fost discutat în timpul interviurilor pentru a afla despre parteneriatele internaționale existente. Echipa a descoperit că cele peste 20 de organizații de credință intervievate au avut în total peste 50 de donatori diferiți, printre care se enumerau donatori bilaterali, fundații religioase internaționale, reprezentanți ai diasporei moldovenești, comunități religioase din străinătate și mulți alții.

Icoana de vitraliu în Biserica Romano-Catolică din Orhei, Moldova

Anexa A

Indice Al Populației Adulte Puternic Religioase Din Europa, Prezentat Pe Țări

În general, europenii sunt mai puțin religioși decât reprezentanții altor părți ale lumii. Cu toate acestea, potrivit rezultatelor sondajului desfășurat recent de Centrul de cercetare Pew (Pew Research Center) în 34 de țări, în Europa uneori se observă diferențe considerabile în gradul de religiozitate a populației.

Potrivit unor studii recente, dintre cele 34 de țări europene, Moldova ocupă locul 5 după gradul de religiozitate a populației. Conform unui indice global, 47% din reprezentanți ai populației adulte din țară se declară a fi ‚foarte religioși".

Profilul religios al Moldovei:

- 42% (locul 6) spun că religia este foarte importantă în viața lor
- 35% (locul 9) spun că participă la slujba religioasă cel puțin lunar
- 48% (locul 1) spun că se roagă zilnic
- 55% (locul 8) spun că au credință în Dumnezeu cu certitudine absolută

Clasamentul ponderii populației adulte "puternic religioase" în Europa, în funcție de țară

1. România 55%
2. Armenia 51%
3. Georgia 50%
4. Grecia 49%
5. **Moldova 47%**
6. Bosnia 46%
7. Croația 44%
8. Polonia 40%
9. Portugalia 37%
10. Serbia 32%
11. Ucraina 31%
12. Slovacia 29%
13. Belarus 27%
14. Italia 27%
15. Irlanda 24%
16. Lituania 21%
17. Spania 21%
18. Bulgaria 18%
19. Olanda 18%
20. Ungaria 17%
21. Norvegia 17%
22. Rusia 17%
23. Letonia 15%
24. Austria 14%
25. Finlanda 13%
26. Franța 12%
27. Germania 12%
28. Elveția 12%
29. Regatul Unit 11%
30. Belgia 10%
31. Suedia 10%
32. Cehia 8%
33 .Danemarca 8%
34. Estonia 7%

Sursa: Centrul de cercetare Pew (2018) „Sondaje efectuate în perioada 2015-2017 în 34 de țări".
https://www.pewresearch.org/facttank/2018/12/05/how-do-european-countries-differ-in-religious-commitment/

Anexa B

Protocolul Interviului Elaborat de CTWWC pentru analiza situațională a organizațiilor de credință - 23 Aprilie 2021

A. PARTEA INTRODUCTIVĂ

Introducere: Mă numesc . . . și sunt consultant al programului CTWWC. Sarcina mea constă în a ajuta la identificarea și înțelegerea rolului pe care comunitățile de credință din Moldova îl joacă în furnizarea serviciilor sociale pentru copiii și familiile vulnerabile, precum și în formarea opiniilor și comportamentelor în domeniul de îngrijire familială.

Format: Am pregătit câteva întrebări care ne vor ghida discuția. Dacă sunteți de acord, pe parcursul interviului vom lua notițe pentru a înregistra momentele esențiale, dar vă rugăm să ne anunțați dacă ați dori să ne comunicați ceva în mod neoficial (‚off the record"). Informațiile colectate în cadrul interviurilor se vor analiza și vor forma un raport elaborat pentru uz intern, care se va utiliza doar în scopul planificării activităților viitoare. Cu toate acestea, ținem să menționăm că nu vom utiliza în raport niciun citat fără permisiunea dvs.

Așteptări: Anticipăm că discuția va dura aproximativ o oră. Trebuie să știți că vă puteți opri oricând doriți. Vă rugăm să nu ezitați să puneți întrebări pe parcursul discuției.

Permisiuni: Aveți careva întrebări acum? Putem proceda conform scenariului prezentat mai devreme?

B. ÎNTREBĂRI ȘI STUDIEREA ASPECTELOR RELEVANTE

Organizația: Ne puteți povesti despre structura organizației / comunității dvs. și despre serviciile pe care le oferiți copiilor și familiilor vulnerabile?

i. Structura: Câte birouri aveți și unde se află acestea (din punct de vedere geografic)? Care sunt rolurile și responsabilitățile liderilor comunității de credință? Cum acestea diferă de responsabilitățile furnizorilor de servicii sociale din comunitate?
ii. Servicii: Care este profilul grupului-țintă? Câte persoane sunt deservite anual? Cum oamenii află despre dvs. și aplică pentru ajutor?

Reforma sistemului de îngrijire: Ne puteți povesti despre orice experiență anterioară pe care organizația sau comunitatea dvs. a avut-o cu:

i. Instituții rezidențiale pentru copii
ii. Îngrijire alternativă (cum ar fi familii extinse, asistență parentală, case comunitare)
iii. Consolidarea familiei (cum ar fi educația parentală, consolidarea legăturilor sociale, sprijinul economic)

Baza: Care sunt motivațiile primare sau baza teologică pentru opiniile și poziția dumneavoastră cu privire la copiii și familiile vulnerabile și îngrijirea în general?

Influență: Ne puteți povesti despre modul în care organizația sau comunitatea dvs. a influențat opinia publică sau comportamentul social?

i. Resurse/active disponibile: Cum ați procedat? Ce mecanisme sau canale ați folosit? Ce a funcționat bine/care au fost factorii sau resursele utilizate pentru a asigura succesul?
ii. Lecții învățate: Ce ar putea fi făcut diferit sau mai bine în viitor?
iii. Reforma sistemului de îngrijire: Ce oportunități există pentru a face ceva similar în scopul consolidării asistenței acordate copiilor și familiilor vulnerabile? Există anumite texte sau perioade ale anului specifice comunității dvs. care ar fi relevante pentru acest lucru?

Viitor: Ce ați putea recomanda pentru a implica în mod eficient comunitățile de credință în formarea opiniei publice cu privire la reforma sistemului de îngrijire sau furnizarea serviciilor de asistență?

i. Modul de acțiune: Dacă ați încerca să mobilizați comunitatea de credință din Moldova, cum ați proceda? Ați recomanda de urmat anumite protocoale specifice sau de a urmări cu atenție anumite modificări în societate?
ii. Părțile interesate: Pe cine ați căuta să atrageți în calitate de aliați? Există actori cu care ați recomanda o interacționare cu atenție? Puteți recomanda careva platforme existente, destinate colaborării cu comunitățile de credință pe probleme sociale sau colaborării interconfesionale?
iii. Colaborarea viitoare: Ați fi interesat să lucrați mai departe în acest domeniu?

C. Încheiere

Cu cine altcineva ne-ați recomanda să discutăm acest subiect?
Ați fi de acord să vă contactăm prin e-mail mai târziu în cazul în care apare necesitatea de a clarifica anumite aspecte?
Mulțumim.

D. Întrebări din prezentarea PowerPoint

Ne puteți povesti despre structura organizației / comunității dvs. și despre serviciile pe care le oferiți copiilor și familiilor vulnerabile?

Ne puteți povesti despre orice experiență anterioară pe care organizația sau comunitatea dvs. a avut-o cu:

i. Instituții rezidențiale pentru copii
ii. Îngrijire alternativă (cum ar fi tutela/curatela, asistență parentală, case comunitare)
iii. Consolidarea familiei (cum ar fi educația parentală, consolidarea legăturilor sociale, sprijinul economic)

Care sunt motivațiile primare sau baza teologică pentru opiniile și pozițiile dumneavoastră cu privire la copiii și familiile vulnerabile, precum și îngrijirea în general?

Ne puteți povesti despre modul în care organizația sau comunitatea dvs. a influențat opinia publică sau comportamentul social?

Ce ați putea recomanda pentru a implica în mod eficient comunitățile de credință în formarea opiniei publice cu privire la reforma sistemului de îngrijire sau furnizarea serviciilor de asistență?

Tabelul 1

Lista organizațiilor/liderior de credință prezentați după afilierea religioasă şi statutul juridic

Lista organizațiilor	**Statutul juridic în română**	**Credința promovată**
Agenția Adventistă pentru Dezvoltare, Refacere şi Ajutor	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Sinagoga “Agudath Israel”	Cult religios	Iudaism
Ajutor de urgență pentru copii International CERI	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Ajutorul Creștin Moldova	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Alianța Creștină Moldova fără Orfani (ACMO)	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
AO La VIA (afiliată Word Made Flesh)	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
AO “Începutul vieții”	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Armata Salvării Moldova	Cult religios	Creștină: protestantă
Asociația Creștină de Caritate “Bethania” AO	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea	Cult religios	Creștină: adventism de ziua a șaptea
Biserica lui Isus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă	Cult religios	Creștină: mormonă
Caritas Moldova	Fundație	Creștină: catolică
Centrul Internațional de Formare și Dezvoltare Profesională (ICTPD)	Instituție Privată	Iudaism

Lista organizațiilor	Statutul juridic în română	Credința promovată
Centrul Cultural Evreiesc KEDEM	Instituție Privată	Iudaism
Centrul „Petrushka”, Tiraspol	Fundație	Creștină: catolică
Compasiune	Fundație	Creștină: catolică
Comunitatea Evreiască din Moldova (JCM)	Asociație Obştească	Judaism
CONCORDIA Proiecte Sociale Moldova	Asociație Obştească	Creștină: catolică
Comitetul unit americano-evreiesc de distribuire din Moldova (Joint)	Asociație Obştească	Iudaism
Diaconia	Cult religios	Creștină: ortodoxă
Dorcas Aid International - Moldova	Fundație	Creștină: catolică
Episcopia Romano-Catolică de Chișinău	Cult religios	Creștină: catolică
Fundația pentru Sprijinirea Culturii și Tradițiilor Islamice în RM	Fundație	Islam
Hesed Yehuda	Instituție Privată	Iudaism
JCC Hesed - Tiraspol	Instituție Privată	Iudaism
Liga Islamică din Republica Moldova	Cult religios	Islam
Misiunea Fără Frontiere (MFF) Moldova	Fundație	Creștină: protestantă
Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove (ortodoxă rusă)	Cult religios	Creștină: ortodoxă
Mitropolia Basarabiei (Basarabia Ortodoxă)	Cult religios	Creștină: ortodoxă

Lista organizațiilor	Statutul juridic în română	Credința promovată
Open Gate International	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Operation Mobilization Moldova	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Parteneriate pentru Fiecare Copil (P4EC)	Asociație Obştească	Organizație laică
Regina Pacis	Fundație	Creștină: catolică
Sinagoga Chabad Lubavitch Moldova	Cult religios	Iudaism
Speranță și Caritate	Asociație Obştească	Creștină: ortodoxă
Strong Foundation Moldova	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Tinerii pentru Cristos Moldova	Asociație Obştească	Creștină: protestantă
Uniunea Bisericilor Creștine Evanghelice Baptiste din Moldova	Cult religios	Creștină: protestantă
Uniunea Bisericilor Penticostale	Cult religios	Creștină: protestantă
Universitatea Divitia Gratiae (UDG)	Cult religios	Creștină: protestantă

Tabelul 2

Importanța religiei în țările din Europa De Est

#	Țara	Foarte sau oarecum importantă	Puțin sau deloc importantă
1	Georgia	92%	7%
2	România	90%	10%
3	Armenia	87%	13%
4	Moldova	86%	13%
5	Bosnia	85%	14%
6	Grecia	83%	17%
7	Serbia	81%	18%
8	Polonia	77%	20%
9	Croația	76%	24%
10	Bulgaria	68%	31%
11	Ucraina	67%	30%
12	Belarus	65%	32%
13	Lituania	59%	40%
14	Rusia	57%	38%
15	Ungaria	45%	55%
16	Letonia	44%	53%
17	Estonia	31%	68%
18	Cehia	22%	76%

Tabelul 3

Numărul organizațiilor bazate pe credință
Site-uri de servicii și beneficiari

Organizații de credință	Statut juridic	Număr de centre	Numărul estimat de beneficiari deserviți anual
Sinagoga "Agudath Israel"	Cult religios	1	Aproape 100 de copii și 250 familii
Alianța Creștină Moldova fără Orfani (ACMO)	ONG	1	300 asistenți sociali
Armata Salvării Moldova	Cult religios	16	400 copii/tineri și 90 familii
Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea și Agenția Adventistă pentru Dezvoltare, Refacere și Ajutor	Cult religios și ONG	2	Peste 35 de copii în centru/3500 de copii în total
Biserica lui Isus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă	Cult religios	1	50 de copii și familii
Caritas Moldova	Fundație	4	Aproximativ 310 copii și tineri; 130 de familii
Centrul Internațional de Formare și Dezvoltare Profesională (ICTPD)	Instituție privată	1	Aproximativ 50 de familii
Centrul ,Petrushka", Tiraspol	Fundație	1	50 de copii și familii
Diaconia	Cult religios și ONG	12	6000 de copii și familii
Dorcas Moldova	Fundație	1	460 de copii și 160 de familii
Liga Islamică din Republica Moldova	Cult religios	1	Aproximativ 80 de familii
Misiunea Fără Frontiere (MFF) Moldova	Fundație	7	4000 de copii și 600 de familii
Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove și Speranță și Caritate	Cult religios și ONG	2	150 de copii și 1600 de familii
Open Gate International	ONG	1	Peste 80 de familii/îngrijitori și 550 de specialiști pregătiți
Operation Mobilization Moldova	ONG	12	300 de copii și 150 de familii
Regina Pacis	Fundație	5	260 copii/tineri și 30 familii
Tinerii pentru Cristos Moldova	ONG	3	Peste 1200 de copii și familii
Uniunea Bisericilor Creștine Evanghelice Baptiste din Moldova	Cult religios	60+	200 de copii în centre de plasament/80000 de copii în total
Uniunea Bisericilor Penticostale	Cult religios	20+	Peste 1000 de copii și familii

Bibliografie

Adams, C. Joseph. (2018) Classification of religions. Encyclopedia Britannica: https://www.britannica.com/topic/classification-of-religions.

Arends, Dennis, Mariana Ianachevici, Ala Nemerenco and Arina Turcan. (2017) Children in the Republic of Moldova Situation Analysis 2016. UNICEF Moldova. Source: https://www.unicef.org/moldova/media/861/file/SitAn-2016-EN.pdf

Arosoaie, Aida (2018) Islamophobia in Moldova: National Report. Seta | Foundation for Political, Economic and Social Research, Istanbul. www.islamophobiaeurope.com

Avram, Andrei. (2020) Religion and Forced Displacement in the Republic of Moldova. The Foreign Policy Center, London. Source: https://fpc.org.uk/publications/religion-and-forced-displacement-in-the-eastern-orthodox-world/

Bold, Christopher, Mary Henderson, and Rachel Baggaley. (2006) A Matter of Belonging: How Faith-Based Organisations Can Strengthen Families and Communities to Support Orphans and Vulnerable Children.Christian Aid, UNICEF, and Islamic Relief, London. Source: https://jliflc.com/resources/a-matter-of-belonging-how-faith-based-organizations-can-strengthen-families-and-communities-to-support-orphans-and-vulnerable-children/

Bradford, Elisabeth Nancy, and Sergiu Rusanovschi. (2015) Children without Adequate Parental Care: Assessment of legal and informal guardianship in child care and protection in the Republic of Moldova. United Nations Children's Fund (UNICEF), Chisinau, Moldova. Source: https://www.unicef.org/moldova/media/836/file/Children-without-adequate-parental-care-EN.pdf

Bunkers, Kelley McCreery. (2012) Foster Care Services for Children in Moldova. UNICEF and the Moldova Ministry of Labor, Social Protection, and the Family. Source: https://www.socialserviceworkforce.org/system/files/resource/files/Foster%20Care%20Services%20for%20Children%20in%20Moldova.pdf

Bureau of Interethnic Relations, Republic of Moldova. (2015) The IV Periodic Report of the Republic of Moldova on the Implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities. Chisinau, Moldova. Source: https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680306230

Bertelsmann Stiftung (2020) BTI Moldova Country Report 2020. Germany. Source: https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MDA.pdf

Cannon, Molly, and Camelia Gheorghe. (2018) Assessing Alternative Care for Children in Moldova (Volume 1). Measure evaluation, Palladium, University of North Carolina Chapel Hill. Source: https://www.data4impactproject.org/wp-content/uploads/2020/09/tr-18-262a-1.pdf

Cannon, Molly, and Camelia Gheorghe. (2018) Assessing Alternative Care for Children in Moldova, Appendixes (Volume 2). Measure evaluation, Palladium, University of North Carolina Chapel Hill. Source: https://www.measureevaluation.org/resources/publications/tr-18-262b.html

Carnevale, Davide N. (2019) A Context-Grounded Approach to Religious Freedom: The Case of Orthodoxy in the Moldovan Republic. Human Rights Centre, University of Padova, Padova, Italy. Source: https://www.mdpi.com/2077-1444/10/5/314/htm

CIA Fact Book. (2020) Religions Represented in Moldova. Source: https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/moldova/

Ciprian, Marcia Jaffe, Kris Henneman, and Judith K. McKenzie (2005) Finding Common Ground: A Guide for Child Welfare Agencies Working with Communities of Faith. The Adoption Exchange Association and The National Resource Center for Special Needs Adoption at Spaulding for Children. Maryland & Michigan USA. Source: https://jliflc.com/resources/a-matter-of-belonging-how-faith-based-organizations-can-strengthen-families-and-communities-to-support-orphans-and-vulnerable-children/

Dulgher, Maria (2021) The level of political rights and civil liberties in Moldova and the Transnistrian region. Moldova.org. Source: https://www.moldova.org/en/freedom-house-report-the-level-of-political-rights-and-civil-liberties-in-moldova-and-the-transnistrian-region/

Eurochild. (2010) Children in alternative care: National Surveys, 2nd Edition. Source: https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/attachments/Children%20in%20Alternative%20Care%20National%20Surveys.pdf

Goodnow, Natalie. (2018) The Role of Faith-Based Agencies in Child Welfare. Backgrounder| NO. 3320. The Heritage Foundation.

Ferris, Emily. (2020) Orthodox Measures. Center for European Policy Analysis, Washington, D.C. Source: https://cepa.org/orthodox-measures/

Kondradova, Suzana. (2020) Opening Doors for Europe's Children: Lessons Learned and Recommendations to Strengthen Families and End Institutionalization for Children in Europe. Source: https://www.openingdoors.eu/

Johnson, Todd M., Brian J. Grim, Gina A. Zurlo, Peter Crossing, and David Hannan (2021) The International Religious Demography Project Quantitative Assessment of the World's Religions: Past, Present, and Future. Institute on Culture, Religion & World Affairs: CURA, Boston University, MA. Source: https://www.bu.edu/cura/programs/religiousdemography/#:~:text=We%20define%20%E2%80%9Creligious%20demography%E2%80%9D%20as,change%20of%20religious%20identity%20within

Leustean, Lucian N. (2020) Religion and Forced Displacement in the Eastern Orthodox World: Executive Summary. The Foreign Policy Centre, London, UK. Source: https://fpc.org.uk/religion-and-forced-displacement-in-the-eastern-orthodox-world-executive-summary/

Lutz, Wolfgang. (2010) Emerging Population Issues in Eastern Europe and Central Asia: Research Gaps on Demographic Trends, Human Capital, and Climate Change. The United Nations Population Fund. Website: http://www.unfpa.org or UNFPA's regional website at http://eeca.unfpa.org

Moestue, Helen (2010) At Home or in a Home? Formal Care and Adoption of Children in Eastern Europe and Central Asia. UNICEF. Source: https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/At%20Home%20or%20in%20a%20Home%20-%20Formal%20Care%20and%20Adoption%20of%20Children%20in%20Eastern%20Europe%20and%20Central%20Asia.pdf

NBS. (2021) Population with Usual Residence in the Republic of Moldova by Sex and Age Groups on 1st January 2021. English version. National Bureau of Statistics for Moldova, Chisinau, Moldova. Source: https://statistica.gov.md/newsview.php?l=en&idc=168&id=7050

Noor, Asma Lailee Mohd and Noor Hisham Md Nawi(2016) Faith-Based Organizations (FBO): A Review of Literature on their Nature and Contrasting Identities with NGO in Community Development Intervention. European Journal of Economics and Business Studies, Volume 1, Issue 2. Source: https://journals.euser.org/files/articles/ejes_jan_apr_16/Asma.pdf

Nowak, Manfred. (2019) Global study on children deprived of liberty. Independent Expert, UN General Assembly. Source: https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/StudyChildrenDeprivedLiberty/Pages/Index.aspx

Olarinmoye, Omobolaji Ololade. (2012)Faith-Based Organizations and Development: Prospects and Constraints. Transformation 29, no. 1 (2012): 1-14. Accessed July 24, 2021. http://www.jstor.org/stable/90008031 .

OHCHR. (2016) Muslim Community Thriving in Moldova. Chisinau, Moldova. Source: https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/MuslimcommunitythrivinginMoldova.aspx

Partnerships for Every Child. (2018) Final Report: Children in Moldova are Cared for in Safe and Secure Families. Advancing Partners & Communities (APC) Chisinau, Moldova. Source: https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/Children%20in%20Moldova%20Safe%20and%20Secure%20Families%20Project.pdf

Pew Research Center - PRC. (2017) Religious Belief and National Belonging in Central and Eastern Europe. www.pewresearch.org.

Pew Research Center - PRC. (2018) Percentage of Highly Religion Persons in Moldova. Source: https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/12/05/how-do-european-countries-differ-in-religious-commitment/

Pew Research Center - PRC. (2019) Religion's Relationship to Happiness, Civic Engagement, and Health Around the World. Source: https://www.pewforum.org/2019/01/31/religions-relationship-to-happiness-civic-engagement-and-health-around-the-world/

Pfeiffer, Jan and Georgette Mulheir, et al. (2009) Report of the Ad Hoc Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care. European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs, and Equal Opportunities. Source: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=614&furtherNews=yes

Rollins, S. Kwes, Sheri Deboe Johnson and Carlo Ignacio. (2005) Engaging and Partnering with Faith-Based Organizations in Initiatives for Children, Youth, and Families. The Institute for Educational Leadership, Washington DC. Source: https://jliflc.com/resources/engaging-partnering-faith-based-organizations-initiatives-children-youth-families/

Saberton. (2018) Avoiding Operational Silos. Huddle, London. Source: https://www.huddle.com/

Sava, Justina Alexandra. (2020) Religious Commitment in Europe 2018, by Country. Statista at: https://www.statista.com/statistics/1101342/europe-religiousness-by-country.

Save the Children. (2011) Alternative Childcare Guidelines on Community-Based Childcare, Reunification and Reintegration Program, Foster Care, Adoption and Institutional Care Service. Source: https://resourcecentre.savethechildren.net/library/alternative-childcare-guidelines-community-based-childcare-reunification-and-reintegration

Save the Children. (2012) Guidelines for the Alternative Care of Children: Policy Brief. Child Protection Initiative, Save the Children. Source: https://resourcecentre.savethechildren.net/library/guidelines-alternative-care-children-save-children-policy-brief

Smith, Helen Baños, Ph.D. (2014) Children's Reintegration: Longitudinal study of children's reintegration in Moldova. Family for Every Child. Source: https://www.familyforeverychild.org/childrens-reintegration-in-moldova?locale=en

UNDP. (2014) UNDP Guidelines on Engaging with Faith-based Organizations and Religious Leaders. United Nations Development Program. Source: https://www.undp.org/content/dam/undp/documents/partners/2014_UNDP_Guidelines-on-Engaging-with-FBOs-and-Religious-Leaders_EN.pdf

UNFPA. (2009) Guidelines for Engaging FBOs As Agents of Change. UNFPA. Source: https://jliflc.com/wp-content/uploads/2014/12/fbo_engagement.pdf

United Nations General Assembly. (2009) Guidelines for the Alternative Care of Children. Source: https://digitallibrary.un.org/record/673583?ln=en

US Office of International Religious Freedom. (2021) 2020 Report on International Religious Freedom: Moldova. US Department of State. Source: https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/moldova/

Vaculovschi, Dorin and Maria Vremis, Viorica Craievschi-Toarta [et al.]. (2011) 2010/2011 National Human Development Report, Republic of Moldova, From Social Exclusion Towards Inclusive Human Development. United Nations Development Program – Moldova. Source: https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/default/files/ressources/moldova_r_nhdr_2010-2011_eng.pdf

Vernaelde, Jamie and Eugene Guillaume. (2017) Funding Haitian Orphanages at the Cost of Children's Rights. Lumos. Source: https://lumos.contentfiles.net/media/documents/document/2018/01/Funding_Haiti_Orphanages_Report.pdf

Vidal, Avis C. (2001) Faith-Based Organizations in Community Development.The Urban Institute. Source: https://www.huduser.gov/portal/publications/faithbased.pdf

Voicu, Ovidiu, Jennifer Cash, and Victoria Cojocariu. (2017) Biserică şi Stat în Republica Moldova. Soros Foundation-Moldova/Public Innovation Centre, Chișinău, MD

Endnotes

1. De exemplu, Agenția Adventistă pentru Dezvoltare, Refacere şi Ajutor și Dorcas Aid International.
2. Exemplele din analiza situațională includ Tinerii pentru Cristos Moldova, Dorcas Aid International și ACMO.
3. Exemplele din analiza situațională includ Caritas și Diaconia.
4. De exemplu, în cadrul analizei situaționale, informatorii cheie din cadrul comunității romano-catolice au inclus Regina Pacis (o fundație religioasă), Caritas Moldova (un ONG bazat pe credință și parte a rețelei Caritas International), Centrul pentru copii ‚Petrushka" și Episcopul Chișinăului, capul Bisericii Romano-Catolice din Moldova.
5. În cadrul analizei date, în această categorie au fost incluse, de exemplu, BOM, BOB și Biserica Romano-Catolică.
6. În Moldova, acest lucru se aplică în special creștinismului ortodox și celor două credințe naționale reprezentate în Moldova – BOB și BOM, care se deosebesc de alte credințe.
7. În analiza dată, doar BOM a fost considerată drept având legături strânse cu Guvernul RM și liderii politici și s-a dovedit a fi extrem de influentă în aceste domenii.
8. Sondajele organizate de Fundația Soros (2016) și IRI (2018) au constatat că BOM a fost acea organizație în care populația Moldovei are cea mai mare încredere, întrecând la acest capitol autoritățile locale și autoritățile centrale, agențiile mass-media și alte instituții publice.
9. Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului a raportat că până în 2016 în Moldova au fost înregistrate peste 2600 de organizații religioase (OHCHR 2016).
10. Indicele se formează prin combinarea a patru măsurători individuali care împreună reflectă gradul de religiozitate a persoanei evaluate și se obțin prin autoevaluarea următoarelor aspecte: importanța religiei în viața individului, frecventarea serviciilor religioase, frecvența rugăciunii și credința în Dumnezeu. Respondenților li se atribuie un scor de „1" la fiecare dintre cei patru măsurători la care individul manifestă un nivel ridicat de religiozitate, un scor de „0" - dacă manifestă un nivel mediu de religiozitate și un scor de „-1" - dacă manifestă un nivel scăzut de religiozitate. Gradul înalt de religiozitate este definit prin declararea faptului că religia este foarte importantă în viața persoanei respective, participarea la slujbele religioase cel puțin o dată pe lună, adresarea rugăciunii cel puțin o dată pe zi și credința absolută în Dumnezeu. Diferențele de rezultat înregistrate între oricare două țări nu întotdeauna au semnificație statistică din cauza marjelor de eroare care sunt inerente datelor din acest sondaj. Sursă: Centrul de Cercetare Pew (2018) „Sondaje realizate în 2015-2017 în 34 de țări" (Pew Research Center. (2018) "Surveys conducted 2015-2017 in 34 countries.").
11. Această cifră este contestată de raportul Biroului Național de Statistică "Numărul populației cu reședință obișnuită în Republica Moldova pe sexe și grupe de vârstă la 1 ianuarie 2021", conform căruia s-a constatat că populația rezidentă a Republicii Moldova – ajustată cu datele privind migrația – este cu 22% mai mică, alcătuind în total 2.643.000 de persoane.
12. Această cifră a fost contestată de mai mulți informatori care estimează populația evreiască aproximativ la 8.000 de adepți.
13. Cu excepția Bisericii lui Isus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă și a Armatei Salvării, niciunul dintre aceste grupuri religioase mai mici nu a fost inclus în analiza situațională.
14. Acest raport nu vizează organizațiile de credință identificate de Biroul LRI: baha'i, molocani, evrei mesianici, prezbiterieni, Biserica Creștină Evanghelică, Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume, alți creștini, Falun Dafa și Societatea Internațională pentru Conștiință lui Krishna.
15. Excepție fac organizațiile de credință de ex. Dorcas Aid International, Caritas Moldova, Diaconia și Tinerii pentru Cristos care colaborează cu alte organizații din afara comunităților lor.
16. De exemplu, Baptiștii și Penticostalii colaborează și lucrează împreună.
17. ACMO s-a transformat oficial în alianța organizațiilor creștine pentru a pune capăt orfelinatelor în Moldova. ACMO are opt membri, printre care se numără Dorcas Aid International, filiala fundației The Children's Emergency Relief International din Moldova, Open Gate International, Asociația Creștină de Caritate "Bethania", Universitatea Divitia Gratiae și alte câteva organizații.
18. Cannon (2018) Assessing Alternative Care for Children in Moldova (Volumul 1) - la evaluările finale nu a participat nicio organizație de credință.

©2022 Catholic Relief Services. Toate drepturile rezervate. Acest material nu poate fi reprodus, demonstrat, modificat sau distribuit fără permisiunea scrisă prealabilă expresă a deținătorului drepturilor de autor. Pentru a obține permisiunea, contactați-ne la info@ctwwc.org.

Photo credit: Schimbator Studio

Changing the Way We Care[SM]

www.changingthewaywecare.org

info@ctwwc.org

Dacă doriți să oferiți feedback cu privire la acest document, vă rugăm să expediați un e-mail la CTWWCLearning@ctwwc.org.

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

GHR FOUNDATION®

MacArthur Foundation